

Haapsalu linna tänavad saavad riigi abiga korda

Viimastel aastatel on tänu riigi abile Haapsalus kor-
da tehtud Tallinna maan-
tee alates endisest linnapiirist
kuni Tallinna maantee ja Jaama
tänav ristmikuni ning Jaama
tänav. Järgmisel aastal saab kor-
da Kilti tee, mille juurde ehitat-
akse ka kergliiklustee, et ini-
mestel oleks mugavam ja turva-
lisem liigelda.

Pikalt on räägitud sellest, et
Metsa tänav vajaks remonti. Jõu-
du mööda on Metsa tänav kõnni-
teid küll korrastatud kuid suure-
mate tööde jaoks kahjuks seni po-
le raha jätkunud. Tänu vabariigi
valitsuse otsusele on Haapsalu
linn saanud raha selleks, et remon-
tida uuel aastal Metsa tänav Tal-
linna maantee ristmikust kuni
Nurme tänav ristmikuni.

Seda on ligi 390 meetrit ning
selle osa remont läheb maksma
785 000 eurot.

Samuti saab uue ja värske näo
Posti tänav. Selle tarvis on riigil
eraldatud miljon eurot ning Haap-
salu linn lisab omalt poolt veel ca
320 000 eurot.

Sama palju ehk miljon eurot on
riik eraldanud ka Kilti tee rekon-
strueerimisele.

2018. aastal (MKM kohaliku tee juhtumispõhise investeeringutoetuse)

1. transiitteede rahastus, Tallinna maantee 1 000 000 eurot, omafinantseering 250 000 eurot.
2. ettevõtlusega seotud teede rahastus, Oja tänav 100 000 eurot, omafinantseering 23 000 eurot.

2019. aastal (MKM kohaliku tee juhtumispõhise investeeringutoetuse)

1. transiitteede rahastus, Tallinna maantee ja Jaama tänav 1 000 000 eurot, omafinantseering 250 000 eurot.
2. ettevõtlusega seotud teede rahastus, Oja tänav 100 000 eurot, lisaks omafinantseering 23 000 eurot.

2020. aastal

1. MKM kohaliku tee juhtumispõhise investeeringutoetuse transiitteede rahastus, Kilti tee 1 000 000 eurot, omafinantseering 316 000 eurot.
2. MKM kohaliku tee juhtumispõhise investeeringutoetuse transiitteede rahastus seoses eriolukorraga, Posti tänav 1 000 000 eurot, omafinantseering 316 000 eurot.
3. Rahandusministeeriumi COVID-19 investeeringutoetus, Metsa tn 544 815 eurot, ehituse maksumus ca 785 000 ehk omafinantseering 240 185 eurot.

Kokku on kolme aasta jooksul
riigikassast Haapsalu linna teede
remondiks eraldatud 4 744 815 eu-
rot ning lootust on, et riik panus-

tab Haapsalu tänavate rekon-
strueerimisse veel. Linna omaosa-
lus nendes projektides on olnud
1 418 185.

Haapsalu linn võttis kasutusele taotluste vastuvõtu ja menetlemise süsteemi SPOKU

Alates detsembrist saavad
linnaelanikud Haapsalu
linna iseteeninduskesk-
konna Spoku kaudu arvuti eest
lahkumata esitada linnavalitsuse-
le elektroonilisi taotlusi.

Iseteeninduskeskkonnas on
taotluste esitamine mugav ja kii-
re, samuti on kiirem taotluste me-
netlusse võtmine, sest enamik ise-
teeninduses esitatud taotlustest

jõuab otse valdkonnaga tegeleva
spetsialisti töölauale.

Lisaks on mitmed iseteenindus-
keskkonna e-vormid on juba eel-
täidetud riiklike registrite, näiteks
rahvastikuregistri andmetega, mis
teeb taotlemise ja ka selle menet-
lemise veel mugavamaks.

Spokus saab esitada kultuuri,
spordi, noorsootöö, huvihariduse
ja -tegevuse ning kogukonnatöö

elektroonilisi taotlusi. Samuti ava-
like üritustega seotud avaldusi.

Iseteeninduskeskkonna kasu-
tamiseks peab arvutis olema uu-
sim ID-kaardi tarkvara. Infosüste-
mi sisselogimiseks on vaja kehti-
vat ID-kaarti ja PIN-koode.

Spoku taotluste vastuvõtu ja
menetlemise süsteemi link on lei-
tav Haapsalu linna kodulehelt
www.haapsalu.ee

HAAPSALU

A.D. 1279

TEATAJA

DETSEMBER 2020

**REGISTREERI
ENNAST
HAAPSALU
KODANIKUKS
VÕIDA UHKE
LINNARATAS!**

HAAPSALU 1279

SISSEKIRJUTUS ON OLULINE!
Täpsem info kampaania kohta:
www.haapsalu.ee

Püsime terved!

Kaitse end koroonaviiruse
eest, oht pole kadunud.

Hoia
distsantsi

Järgi
hügieeni

Haigena
püsi kodus

Vaata kõiki Vabariigi Valitsuse juhiseid koroonaviiruse tõrjumiseks:

kriis.ee

1247

Head Haapsalu elanikud

Keeruline 2020. aasta hakkab lõppema ning kuigi valgus tunneli lõpus koroonavaktsiini näol on paistmas, oleme normaalsest elust veel kaugel. Mask ja üksteisest hoidumine on elunormiks.

Oli raske aasta ning kui meenu-tada situatsiooni, kuhu me sattusi-me märtsi-aprilli kuus, siis on hea meel tõdeda, et me oleme olnud tublid ning katsumustest päris väikeste kadudega välja tulnud. Tööpuudus ei ole kriitiliselt suurenenud ning ka maksulaekumine on olnud, arvestades keerulisi aegu, päris hea.

2020. aasta jääb meelde kui Haapsalu Põhikooli uue maja valmimise aasta. Selle koolimaja ehi-

tus on suurim taasiseseisvumise järgne projekt Haapsalus.

Kohe saabuv 2021. aasta paneb meid jälle ebatavalisse situatsiooni, kui mitmed Haapsalu peatänavad lähevad kevadest remonti. Me loodame Haapsalu elanike ja külaliste mõistvale suhtumisele ja kannatlikkusele remondiaeg üle elada, sest Haapsalu väärrib euroopalikule kuurortile iseloomulikke siledaid ja heakorrastatud tänavaid.

Soovime Teile ilusaid jõule ning edukat koroonavaba uut 2021. aastat.

Jaanus Karilaid

Haapsalu Linnavolikogu esimees

Urmas Sukles

Haapsalu linnaepea

Haapsalu suursündmused 2021

Šoti pidu	23.01
Rannalõõtsa võistumängimine	03.04
HÖFF	30.04-02.05
Maakonna tantsupidu	22.05
Kreegi päevad	29-30.05
Itaalia veinipidu	04.-06.06
Haapsalu Itaalia Muusika Festival	05.06
Tšaikovski festival	01.-04.07
American Beauty Car Show	09-11.07
TAFF:fest	16-18.07
Muhu väina regatt	16-18.07
Joogafestival ja Vanamuusikafestival	23-25.07
Augustibluus	30.07-01.08
Rannalõõts	05.08
Haapsalu Maitsete Promenaad	07.08
Eestirootslaste IV laulu-ja tantsupidu	14.08
Valge Daami Aeg	20-22.08
Nostalgiapäevad	10-12.09

Möödunud aastal toimus esimest korda Taffest. Foto:Tõnu Parbus

Talveõhtul Haapsalu vanalinnas valgustati vanalinn eriliselt.

Käesolev aasta on olnud erinevate koroonaviirusest põhjustatud piirangute pärast, osalt selle pärast, et palju asju on tulnud teha teisiti kui varasemal ajal. On tulnud mõelda n.ö. kastist välja.

Haapsalu linn on uut aastat alati vastu võtnud ilutulestikuga mis võimas ja uhke. Traditsiooniks on saanud, et lossiplatsil asuva linna jõulukuuse alla kogunenud inimesed saadavad vana aasta ära ja võtavad uue vastu sõprade seltsis ja meeleolukalt. Lossiplatsilt on üldjuhul ka ilutulestik ise olnud kõige paremini vaadeldav.

Ilutulestiku taevasse lennutamise kohta on olnud aasta aastalt järjest rohkem ja valjuhäälsemaid arvamusi. Osad ütlevad, et tulemäng aastavahetusel peabki olema võimas ja kõva pauguga. Leidub ka neid, kes ütlevad, et ilutu-

lestik reostab loodust ja koduloomad on häiritud.

Möödunud aastal kutsus Haapsalu linn inimesi vaatama linna korraldatud tulevärki ning palus neil ise mitte rakette lasta.

Käesoleval aastal plaanisime astuda sammu edasi ja ilutulestiku asemel korraldada lossiplatsil võimsa lasershow koos heli ja animatsioonidega. Oleks olnud loodus ja loomasõbralikum ja teistmoodi kui tavaliselt.

Kahjuks näitab viiruse viimase aja laialdane levik seda, et igasugused massilised kogunemised ei ole head. Seda ka aastavahetuse tähistamine lossiplatsil kuuse all, külg külje kõrval.

Sel aastal on tulnud teha palju asju teistmoodi ja harjumuspärasest erinevalt, siis võiks seda teha ka vana aasta ärasaatmisega.

Kuna suured kogunemised ei pruugi olla tervise seisukohalt kõi-

ge ohutumad, siis Haapsalu linn korraldab vana aasta ärasaatmise luues üle linna erinevaid valgusoaase, mida on võimalik külastada hajutatult ning värskes õhus ilma suuremate kogunemisteta.

Katset valgusoaaside loomise osas tegime Talveõhtu Haapsalu vanalinnas raames. Kes käis, see teab. Kes ei käinud, siis tulge vanaaasta viimasel õhtul avastama.

Vana aasta õhtul kell 16-22 süütame linnas eri paigus tuled. Valgustame eriliselt välja meie linna kohad ning hooned mille üle me uhked oleme. Linnus, Raudteejaam, Promenaadil Kuursaal ning Karja tänav.

Tulge vana-aasta õhtul värskesse õhku, ärge kogunege, hoidke distantsi ja nautige valgusmängu.

Uus aasta võtke vastu kodus koos perega.

Tõnu Parbus

Aselinnapea

Valmistume ootamatusteks

Tema: „No misasja te siin jälle jaurate oma varudega? Milleks mulle neid varusid vaja on. Kas ikkagi on sõda tulemas? Milleks selline trall jälle?“

Mina: „Ei tea me ühtegi sõda siakanti tulemas. Küll aga on taas sügis käes. Ilmad lähevad külmemaks, tuuled tõusevad. Tormid tulevad. Elekter võib kaduda. Koroon... Tasub lihtsalt igaks elujuhtumiks valmis olla.“

See on üsna tavapärane vestlus, mis tekib üldjuhul siis, kui Päästeamet taas kampaaniat „Varu enne marul“ alustab, või „Ole valmis!“ loosungitega kuskil välja ilmub. Tõsi, neid vestlusi on Eesti rahvaarvu juures ülivähe, aga üks põhjus võib olla ka selles, et igaüheni meist kampaaniasõnum ei jõuagi.

Aga küsimus iseenesest ei ole vale. Milleks me siis õigupoolest valmistume?

Kõige lihtsam oleks öelda - ootamatusteks. Me ei peagi asju nime-tama alati kohutavate nimedega na-

gu kriis, hädaolukord, eriolukord jne. Ütleme lihtsalt - oleme valmis ootamatusteks.

Ootamatult võivad meid tabada igasugu asjad, näiteks haigused, elektri- ja veekatkestused, või laguneb ainus toiduvalmistamise vahend elektripliit ära ja poed on veel mitu päeva kinni. Või on kogu meie rahatagavara pangakon-tol ja ühel heal päeval ei tööta kaardimaksed mitu päeva, mille eest me siis ostame?

Kõige lihtsam valem selliste ootamatustega toimetulekuks on olla valmis. Olla valmis vähemalt seitse päeva iseseisvalt hakkama saama. Tõsi, kui pliit on katki saame alati minna naabri juurde, kui too lähedal elab. Aga kui torm viib elektri, siis ei ole ka naabrist suurt kasu. Ehk veelkord see valem - ole valmis 7 päeva iseseisvalt hakkama saama, et sul oleks kõik ellujäämiseks vajalik olemas ja suudad ilma mugavusteta endale ka meelepärast tegevust leida. Ning

oluline on meeles pidada ka seda, et mida suurem on kriis, seda kauem jõuab sinuni riigi, või omavalitsuse abi.

Üks olulisemaid muutujaid selles valemis on toit, vesi ja ravimid. Ilma nendeta ei jää inimene lihtsalt ellu. Jälgi ettevalmistusi tehes alati seda, et sul oleks kodus vähemalt nädala toiduvaru, piisav kogus vett (üks inimene vajab 3 liitrit vett ööpäevas, seega 21 liitrit nädalas) ja kui tarbid regulaarselt ravimeid, siis neidki võiks olla vähemalt nädalajagu alati olemas. Vett ei peagi alati kuskile kanistritega ladustama. Piisab, kui tead kust vett saab, juhul kui kraanist seda enam ei tule. Ja toitu ei pea samuti varuma kuhugi kasti - pigem võiks see varu olla samuti ringluses, et see ei aeguks. Lihtsalt paki makaronide asemel osta kaks, mõni konserv võiks alati olla varus ja kaua säilivaid toiduaineid samuti.

Ja mõistagi osta ainult neid tooteid mida sa ka sööd - muidu on krii-

si ajal masendus veelgi sügavam, kui pead neelama näiteks kassikonservi.

Eesti kliimas on kindlasti olulisel kohal ka toasoo. Olgu siis tahkekütteil või gaasil töötav lahendus. Tegelikult saab väga lihtsate lahendustega kodus elementaarse sooja sees hoida, tuleb lihtsalt nippe teada. Ja tihti on nii, et need vahendid, mis elektrikatkestuse ajal sooja annavad, võimaldavad meil ka süüa teha. Seega kaks ühes lahendused on täiesti reaalsed.

Samuti oluline on läbi mõelda, kuidas oma lähedastega ühendust hoida ning kust hangite infot. Seda kõike olukorras, kus tavapärased sidekanalid ei pruugi enam toimida. Ja naabri tundmine on ainult kasuks. „Minu poolt kartul - naabri poolt porgand“ oleks imelihtne võimalus varuda erinevaid asju.

Näiteks kevadise haiguspuhangu ajal, kui kõik oli kinni. Pooides ei saanud ju kaup otsa sellepärast, et kaup oleks otsas vaid sellepärast,

et kõik läksid korraga poodi massiliselt varuma. Kui me varuksime koguaeg ja targalt, sellist olukorda ei tekiks.

Selle aasta lõpuks jõuab kõigi Eesti elanike postkasti Päästeameti koostatud kriisideks valmisoleku juhhis. Seal on väga lihtsad näpunäited, kuidas erinevates olukordades hakkama saada ja millele peaks siis iga tark kodanik mõtlema.

Seniks aga ole valmis ootamatusteks. Ära ole valmis sellepärast, et keegi kuskil ütles nii. Ole valmis, sest nii on sulle endale ja su lähedastele turvaline. Sinu kodu on sinu kindlus ainult siis, kui sa teed endast selle jaoks kõik oleneva. Sest statistika näitab, et õnnetused juhtuvad kodus, juhtuvad ootamatult ja siis, kui me seda kõige vähem ootame ja selleks kõige vähem valmis oleme.

Viktor Saaremet

Päästeameti

Ennetustöö osakonna juhataja

Uued lahendused üleujutuste ohjamiseks, et vältida reovee sattumist Läänemerre

Kliimamuutused toovad kaasa äärmuslikke ilmastikunähtusi. Tiheasustusega piirkondades põhjustavad vihmajärgsed aina sagedamini üleujutusi, mis põhjustavad kanalisatsioonisüsteemide lekkeid. Linnasid ümber ehitada ei saa, seega tuleb vihmavett paremini ohjata ja sademeveesüsteeme optimeerida. Eesti Vee-ettevõtete Liidu tegevjuhi Pille Aarma sõnul on NOAH projekti eesmärk välja töötada planeerimisvahend, mis aitab asulapiirkondadel üleujutusteks valmistuda, üleujutusi kontrollida ja seeläbi vähendada Läänemere saastekoormust.

NOAH projekti elluviimisesse panustavad tippspetsialistid Eestist, Soomest, Poolast, Lätist, Rootsi ja Taanist. Projekti pilootaladeks on valitud kokku üheksa linna ja kaasatud on mitmeid vee-ettevõtteid. Projekti tehnilise poole eest vastutavad seitse ülikooli ja teadusasutust. Projekti tulemusi aitavad levitada mitu rahvusvahelist katusorganisatsiooni.

Eestist osaleb projektis lisaks Tallinna Tehnikaülikoolile Eesti Vee-ettevõtete Liit, Haapsalu ja Rakvere linn ning AS Rakvere Vesi. Kaaspartnerina osaleb projektis Keskkonnaministeerium. Linnade, omavalitsuste ja vee-ettevõtete kaasamise eesmärgiks on tugevdada maakorralduse ja ruumiplaneerimise tegelevate asjatundjate suutlikkust avalikus ja erasektoris.

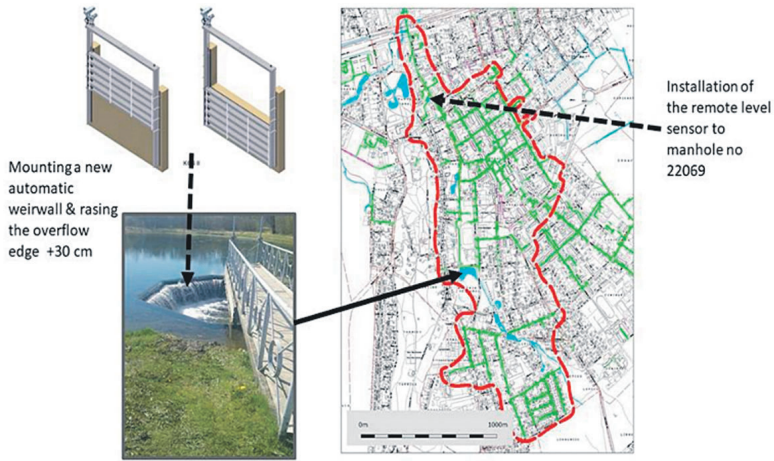
Jõe üleujutus Haapsalus 2005.

Remi Treier

Pilootobjektid Eestis

AS Rakvere Vesi on sõlminud lepingu Nordpont OÜ-ga, kelle ülesandeks on projekteerida ja rajada nn „tark“ lüüs Rakvere linna Süstatiigi väljavoolukaevule, mis suubub Soolikaoja kollektoris. Samuti paigaldatakse Soolikaoja kollektori kaevu mõttestadmed kollektori veetaseme mõõtmiseks ja vastava info edastamiseks lüüsile. Hoovihmade ajal, kui Soolikaoja kollektoris hakkab veetaseme alanedes alustab lüüs veetaseme langetamist ka Süstatiigis. Sellise puhverdamisega vähendatakse riski üleujutusteks Rakvere kesklinnas. Ehitustegevus on planeeritud lõpetada detsembris 2020, millele järgnevad häälestustööd.

Haapsalu linnavalitsus on sõlminud projekteerimis- ja ehituslepingu, mille käigus rajatakse Raudteetammi tee ja Õhtu kalda nurgale nn „tark“ lüüs. Raudteetammi

Plaanitav nn „tark“ lüüs Rakvere linna Süstatiigi väljavoolukaevule.

Nils Kändler

tee alt läbi minev truup varustatakse nutika varja- ning veetase-meanduritega, mis võimaldab kõrge merevee taseme korral vältida merevee sissevoolu linna sademeveesüsteemi. See tagab hoovihmade korral Raudteetammi ja Õhtu kalda vahelisel märgalal piisava puhvri, kuhu üleliigne sademevesi juhtida. Madala mereveetaseme korral avaneb lüüs automaatselt võimaldades seeläbi märgalal hoida pidevalt optimaalset veetaset. Projekteerimistööd on lõpusirgel ning ehitustööd plaanitakse lõpetada käesoleva aasta detsembris. Lisaks on tööde käigus planeeritud puhastada Õhtu kaldal olev kraav kuni uue varjani, et parandada sademevee äravoolu hoovihmade korral.

Kevad 2020 Haapsalus võetud pilt prooviveest.

Remi Treier

Projekti tehnilise poole eest vastutav Nils Kändler rõhutas, et samaaegselt arendavad Haapsalu ja Rakvere linnad koos Tallinna Tehnikaülikooliga sademevee lahenduste planeeringukihti, kus linnaruumi sademevee süsteemide digitaalne teisik ühildatakse linna planeerimisprotseduuriga. Kuna kliimamuutust kirjeldavad mudelid näitavad suuremat sademete hulka, mis toob kaasa üleujutused linna piirkonnas, on planeeringukihi abil võimalik seda negatiivset mõju leevendada ja ära hoida. Planeeringukiht võimaldab leida piirkonnad ning näidata need linna kaardil visuaalselt, kus kliimamuutuste tõttu tekib uputus. Samuti saab leida piirkonnad, mille äravool võib põhjustada üleujutusi süsteemi muudes osades. See saab linn juba praegu planeeringute menetlemisel kliima riskiga arvestada ja ette kirjutada teh-

nilised nõuded sademeveesüsteemide arendamiseks selliselt, et uputuse risk tulevikus oleks minimaalne. Planeeringukihi prototüüp valmib 2020. aasta lõpuks.

Tulemus - NOAH planeerimisvahend

Pilootalade modelleerimise ning reo- ja sademeveesüsteemide parandamise tulemusena on NOAH projekti raames kavastatud planeerimisvahend nimetusega Extreme Weather Layer (EWL, eesti k 'äärmuslike ilmastikuolude kiht'). See on hea abivahend ruumiplaneerimise, ehituse ja torustike haldamisega seotud valdkonna asjatundjatele, mis võiks tulevikus muutuda osaks linnaplaneerimise üldistest protseduuridest.

Lisaks ruumiplaneerimisele on projekti eesmärk suurendada äravooluvõrkude eest vastutavate vee-ettevõtete suutlikkust. Mitmetes Läänemere piirkonna linnades voolab sademe- ja reovesi ühes süsteemis, mis suurendab üleujutuste korral märkimisväärselt kanalisatsioonisüsteemide lekkeid. NOAH pilootobjektidel kavandatakse ja paigaldatakse äravooluvõrkudele lahendusi, mida ei ole linnapiirkondades seni laialdaselt kasutatud. Näiteks varustatakse olemasolevad süsteemid anduritega, ülevoolupaisudega ja automatiseeritud hüdroloogiajaamadega. Kõik selleks, et jälgida ja optimeerida torustike täituvust.

NOAH projekti „Läänemere kaitsmine puhastamata reovee ärajuhtimise eest linnapiirkondade üleujutustele ajal“ rahastatakse Läänemere piirkonna riikidevahelise koostöö programmist Interreg (2. prioriteet: loodusvarad, eesmärk 2.1: puhas vesi). Projekti eelarve on -3 milj eurot, millest Euroopa Regionaalarengu Fondi panus on 2,432,732.45 €. Projekt algas 2019. aasta jaanuaris ja kestab kuni 2021. aasta lõpuni.

NOAH projekti juhhib Tallinna Tehnikaülikool ja koostööd Läänemere heaks tehakse erinevates valdkondades ja tasanditel.

Lisainfo:

Projekti koduleht: <http://sub.samk.fi/projects/noah>.

Info Eesti Vee-ettevõtete Liidu (EVEL) kodulehel: <http://evel.ee/noah/>.

Käesoleval aastal on Haapsalu lossiplatsil asuva kuuse all end sisse seadnud Jõuluvana. Arm-sas punases majakeses võtab jõulumees kõiki vastu laupäeviti. Jõuluvana võtab väikeseid ja suuri vastu laupäeviti kell 12-16.

SOOVITUSED KODUSES ISOLATSIOONIS VÕI KARANTIINIS OLEVALE INIMESELE

Maire Riis

traumaterapeut, kriisikonsultant

See, et viirus on pannud sind kodusse isolatsiooni või karantiini, ei tähenda, et sa annad sellele kontrolli oma elu üle.

Theodore Roosevelt on öelnud: Tee seda mida saad, sellega mis sul on, seal kus sa oled.

Pea meeles, et teed sellega ühiskonnale teene.

Sinu kodune isolatsioon või karantiinis olemine aitab teisi. Sa aitad vähendada teiste haigestumise võimalust. Oma isetu tegevuse kaudu näitad sa kollektiivset sotsiaalset vastutust ja annad oma panuse viiruse leviku tõkestamiseks. Sel moel mõeldes, on kergem säilitada eneseaustust.

Kui isolatsioon või karantiiniperiood on läbi, peaks teistel inimestel see meeles olema, et nad ei hoiaks eemale neist, kes seda kohustust on täitnud.

Püsi aktiivne, loo igapäevarutiinid.

Loo endale igaäevaste tegevuste rutiin, et teaksid, mida sellel päeval teed. Nii suurendad kontrolli oma elu üle ja vähendad abitust, suurendad stabiilsust ja turvalisust. Füüsiline koormus (leia endale sobilikud harjutused ja tee neid), isiklik hügieen ja regulaarsed tegevused (nt kindlatel kellaaegadel söömine, suhtlemine teistega, õppimine, muusika kuulamine, raamatu lugemine, asjade sorteerimine vm) aitavad luua korrapärase, mis on vajalik uues ja ebaselges olukorras.

Suhtle teiste inimestega.

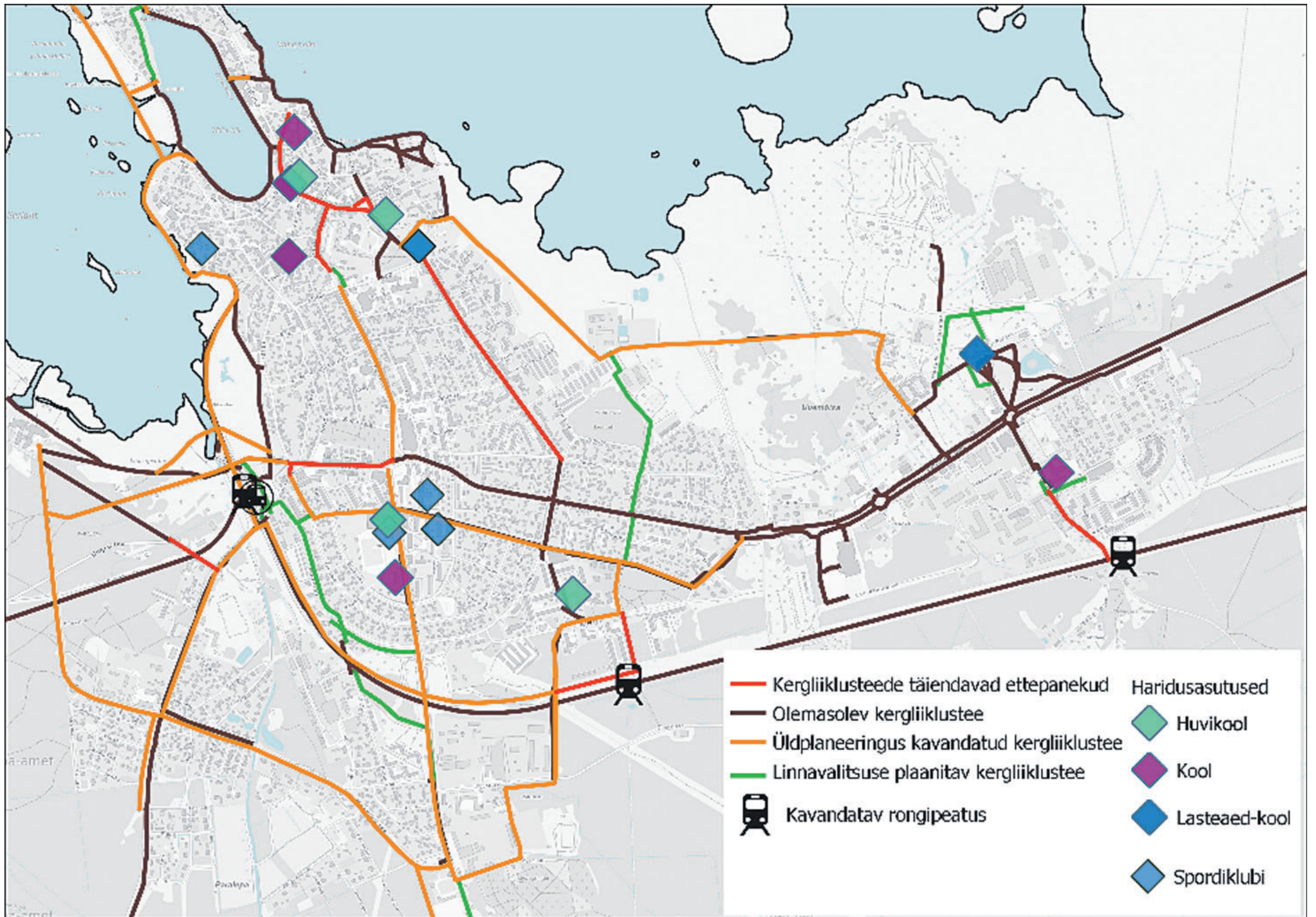
Sotsiaalmeedia võimaldab teil vestelda ja näha teisi Facebooki, Skype'i ja muu sotsiaalmeedia kaudu. Suhtle telefoni teel. Loo endale harjumus (kui sul seda varem pole) suhelda teiste inimestega iga päev. Suhtlus on isolatsioonis või karantiinis olles eriti oluline. Anna oma suhtlusringile sellest soovist teada. Teistega rääkimisel jälgi, et põhiteema ei oleks koroonaviirus.

Muremõtteid saab ohjata

On loomulik kui sa muretsed võimaliku nakatumise pärast. Kui sul on aga liiga palju muremõtteid, mis pole seotud tervisekaebustega, mille osas arstiga konsulteerida, siis tuleks neid mõtted kontrolli alla saada. Sa võid need mõtted peatada (öelda endale STOP) ja asendada toetavate mõtetega, näiteks: „ma teen, mida suudan“; „ma tulen toime“ või öelda endale midagi, mis on sind ka varem toetanud.

Abiks on kui juhid mõtted eemale: vaatad filme või seriaale, mängid (rahulikumaid) videomänge, lahendad ristsõnu, Sudokut, paned puslet kokku, loed raamatut, mängid lauamänge või tegeled muu endale meelepärase tegevusega.

Sa võid oma muretsmist edasi lükata ja piirata seda kindla ajaga päevas. Kuid mitte vahetult enne magamaminekut. Näiteks pealelõunal 10-20 minutit. See on sinu „muretsmise aeg“. Kui

Joonis 1. Kergliiklusteede teemakaart (Merlin Rehema, 2020)

Haapsalu linna üldplaneering 2030+ koostamisest

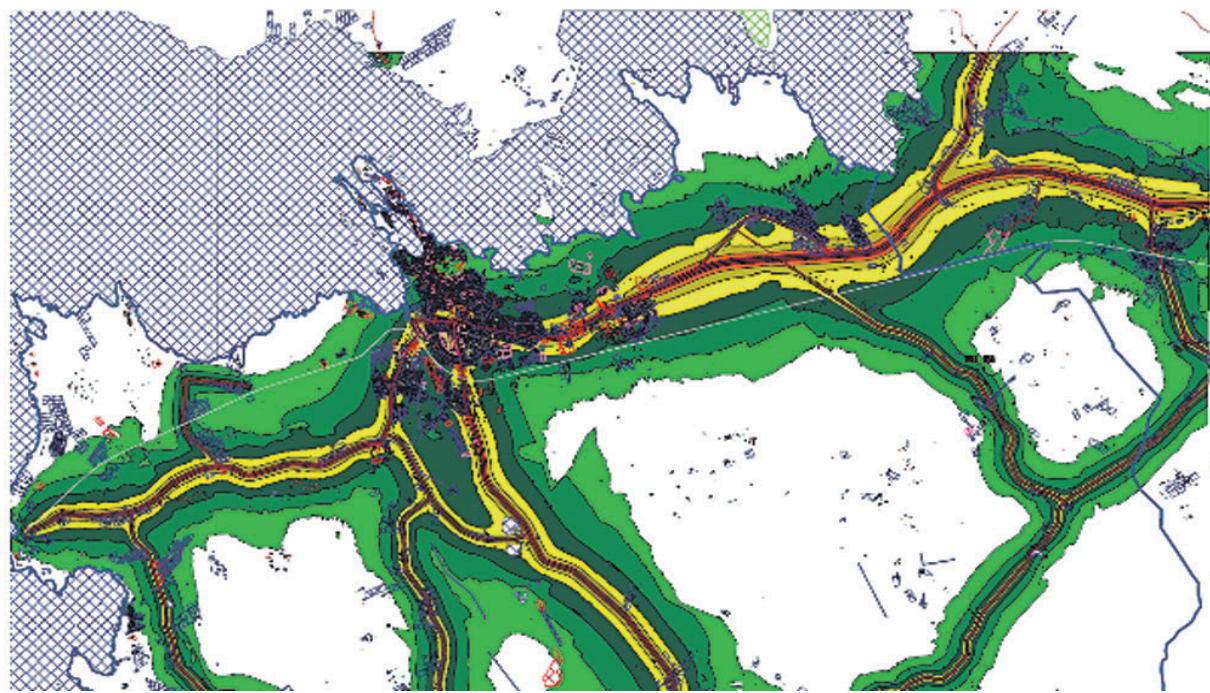
Haapsalu linna üldplaneeringu koosseisus on valminud 4 uuringut:

1. Korduva üleujutusala määramine
2. Liikuvusuuring
3. Mürauuring
4. Muinsuskaitse eritingimused

Haapsalu linna üleujutusriskide maandamine, "Korduva üleujutusega ala piiri määramise ja vajadusel ehituskeeluvööndi suurendamise või vähendamise" uuringu koostas AS Maves ökoloog Artto Pello.

Korduvalt üleujutatava ala piir on rannikul veekaitseks ehitatud lühikeste lähtejooneks. Uuringu eesmärgiks oli määrata Haapsalu linna haldusüksuse (endise Ridala valla alad, va Haapsalu linn) korduva üleujutusega ala piir ning anda vajadusel soovitud ehituskeeluvööndi suurendamiseks (vältimaks üleujutusohhtlikule alale objektide rajamist) või vähendamiseks (kehv ehituskeeluvöönd võib osutuda määratust suuremaks).

Liikuvusuuringu koostas Skepas&Puhkim OÜ koostöös liikuvusspetsialist Merlin Rehemaga. Uuringu eesmärgiks oli tuua välja liikumiste pilt Haapsalu linnas ja Haapsalu linna ning teiste suuremate lähikonna keskuste vahel, analüüsida rahvastiku liikumisviise ja sihtkohti ning teha ettepane-

Joonis 2. Väljavõte üldplaneeringu liiklusrumä kaardist (Kajaja Acoustics OÜ, 2019)

kud liikumisvõimaluste parandamiseks. Analüüsi tulemustele tuginedes tehti ettepanekud liikumisvõimaluste parendamiseks üldplaneeringu üldistusastmes.

Keskkonnamüra uuringu koostas Skepas&Puhkim OÜ koostöös Kajaja Acoustics OÜ-ga.

Üldplaneeringu raames koostatud keskkonnamüra hinnangu ees-

märkideks oli olemasoleva ja perspektiivse liiklusrumäolukorra kaardistamine, peamiste müraallikate ülevaade (varasemate helirõhutasemete mõõtmiste aruannete põhjal, käesoleva hinnangu koostamises raames teostatud lühiaegsed helirõhutasemete mõõtmised), müra-teemalise eksperthinnangu koostamine seoses transiitliiklusega lä-

bi Haapsalu, kaevandamisega, lennukite kasutuselevõttuga vms ning võimalike müra leevendusmeetmete ülevaade ja soovitusel. Uuringus hinnati ka perspektiivse taastatava raudtee keskkonnamüra mõjusid.

Haapsalu linna üldplaneeringu muinsuskaitse eritingimused Haapsalu vanalinna muinsuskaitsealale ja selle kaitsevööndile, miljöväär-

tuslikele aladele ja raudteejaama hoonete ansambli kaitsevööndile koostas Haapsalu Linnavalitsuse arenguspetsialist, ajaloolane, Ülla Paras.

Muinsuskaitse eritingimuste koostamise eesmärk oli anda ülevaade hoonestuse kujunemisest, ajaloo, olulistest linnaruumilistest väärtustest ja nende säilitamise vajadusest. Üldplaneeringu muinsuskaitse eritingimuste ülesanne on kindlustada, et planeeritaval maaalal kavandatavad muudatused aitavad tagada muinsuskaitseala või kinnismälestise säilimise ja kaitsevööndiga seatud eesmärgid.

Üldplaneeringu koostamise käigus valminud uuringute, aruannete ja teiste üldplaneeringu dokumentide ning joonistega saab tutvuda Haapsalu Linnavalitsuse kodulehel <https://www.haapsalu.ee/uldplaneering>.

Üldplaneeringu koostamisega seoses on peagi valmimas veel ettevõtluskeskkonna analüüs, mille osas on läbi viidud ettevõtjate küsitlus, ning keskkonnamõjude strateegilise hindamise aruanne.

Üldplaneeringu eskiis valmib jaanuaris 2021, mille järgselt hakkab linnavalitsus korraldama üldplaneeringu eskiisi avalikku väljapanekut ja avalikke arutelusid kogukondades.

Helen Rammu

Aselinnapea

Haapsalu linna raamatukogudes pakutavad teenused:

Haapsalu raamatukogu laenu- tus- ja lugemissaal (Haapsalu kultuurikeskuses, Posti 3) ja lasteraamatukogu asub F.J.Wiedemanni 11.

Teenindussaalid on avatud E - R
10 - 18, L 10 - 15.

Telefonid: 4724495 (kojulaenu-
tus), 4724499 (lugemissaal), 4735535
(lasteraamatukogu).

E-post: laenus@lib.haapsalu.ee.

Raamatulaenutuspunkt Haap-
salu Sotsiaalmajas (Kastani 7) on
avatud T 14 -17 ja R 11-14.

Asuküla raamatukogu (Mäga- ri külas)

T, K 10-18, N 10-16, R 9-15, kuu 2. ja
4. laupäev 9-15.

Telefon: 4724316. E-post: asuky-
la@gmail.com.

Ridala raamatukogu (Kooli 1, Panga külas)

E-K 10-18, N 14-19, R 10 - 14.

Telefon: 4792122. E-post: hilja.
tamm@mail.ee.

Uuemõisa raamatukogu (Ehi- tajate tee 3, Uuemõisas)

K, N 12-20, L 10-15.

Telefon: 4737337. E-post: uuemoi-
sa@lib.haapsalu.ee

Raamatukoguteenindus:

Raamatukogudes on mitmesu-
guseid teavikuid - eri keeltes ra-
matuid, ajakirju, ajalehti, heliplaa-
te ja filme. E-raamatute lugemiseks
on e-luger.

Raamatukogudest koju laenuta-
mine on tasuta - kõik raamatud ja
ajakirjad on koju laenutamiseks, ai-
nult jooksva kuu ajakirjanumbrid
ja ajalehed on kohapeal lugemiseks.

Raamatukogudes on võimalus
lugemissaalides lugeda, muusikat
kuulata, filme või telerit vaadata,
lastega lauamänge mängida.

Teavikute andmebaas asub vee-
bilehel www.lugeja.ee. Lugeja saab
avalikust kataloogist leida iga ra-
matukogu kogudes olevaid teavi-

20. oktoobril avati Haapsalu Kultuurikeskuse kõrval raamatulae-
nutuskapp.

kuid ja uudiskirjanduse nimekirja.
Sisse logides Iseteenindusse piken-
dada laenuaega, teavikuid reser-
veerida või järjekorda panna ning
raamatukappi tellida. Lugeja näeb
ka endale varasemalt koju laenuta-
tud teavikute nimekirja.

Tasuta teenused:

- Koduteenindus - teaviku-
te koju toomise teenus, mi-
da raamatukogud pakuvad
Haapsalus elavatele luge-
jatele (alates 18. eluaastast),
kelle tervislik seisund ei

võimalda raamatukogu kü-
lastada.

- Raamatukapp - võimalus
eelnevalt reserveeritud ra-
matuid ja ajakirju ööpäev lä-
bi kätte saada. Raamatu-
kapp asub linnas (Posti 3).
- Raamatute tagastuskast -
võimalus laenutatud raama-
tuid ja ajakirju ööpäev läbi
tagastada. Tagastuskastid
asuvad linnas (Posti 3) ja
Asuküla, Ridala, Uuemõisa
raamatukogude juures.
- Raamatukogude vaheline
laenus - võimalus raama-
tugus puuduvat erialakir-
jandust teistest raamatuko-
gudest tellida.
- Infopäringutele vastamine
- võimalus küsida infot ra-
matukoguhoidjalt nii koha-
peal kui ka telefoni ja e-pos-
ti teel.
- Andmebaaside ja e-teenus-
te nõustamine - võimalus
koos raamatukoguhoidjaga
õppida kasutama erinevaid
andmebaase või teostada e-
teenuste kasutamist e-riigi
infoportaalides.
- Internetiühendusega arvutid
ja wifi - kõigis raamatukogu-
des on internetiühendusega
arvutid ja info välja printimi-
se võimalus ning vaba wifi.

Tasulised teenused:

mustvalgelt ja värviliselt printi-
mine ja paljundamine A4 ja A3 for-
maadis paberile.

Raamatute saatmine Omniva pa-
kiautomaatidesse üle Eesti.

Lugejateenindus:

- koju laenutamiseks tuleb
end registreerida raama-
tukogu lugejaks.**
- Raamatukogus kohapeal lu-
gejaks registreerides on vaja
täita registreerimisleht ja esi-
tada isikut tõendav dokument.

- Elektrooniliselt registreeri-
des tuleb täita kas raamatu-
kogu veebilehel olev luge-
jaks registreerimisleht, see
digiallkirjastada ja saata ra-
matukogu e-posti või and-
mebaasis www.lugeja.ee Ise-
teenindusse sisse logides
end lugejaks vormistada.
- Isikuandmete muutumisest
(ka e-postiaadressi) palume
raamatukogu teavitada.
- Haapsalu raamatukogu võ-
tab laenuaja ületamise eest
päevapõhist viivist. Viivise-
vaba on kuu esimene töö-
päev ja periood 1.detsemb-
rist - 6.jaanuarini.

Lasteteenindus:

- kõigis raamatukogudes on
lastekirjanduse kogud ja va-
lik ajakirju ja ajalehti. Lap-
sed saavad vaadata filme,
kuulata audioraamatuid,
mängida lauamänge, vaada-
ta telerit jm. Kõigis raamatu-
kogudes korraldatakse las-
tele mitmesuguseid üritusi
ja ettevõtmisi.

Kõikides raamatukogudes toi-
muvad huvilistele erinevad üritu-
sed ja vaatamiseks on väljas näitu-
sed ja väljapanekud. Raamatuko-
guhoidjad abistavad info otsimisel
ja nõustavad internetitoimingutes.

Täpsem info on leitav raama- tukogude veebilehtedelt:

Lääne Maakonna Keskraamatu-
kogu: www.lib.haapsalu.ee

Ridala raamatukogu: [http://rida-
laraamatukogu.blogspot.com.ee/](http://rida-
laraamatukogu.blogspot.com.ee/)

Asuküla raamatukogu: [http://
web.zone.ee/asukylaraamatukogu/
index.html](http://
web.zone.ee/asukylaraamatukogu/
index.html)

Facebookis: Haapsalu raamatu-
kogu, Haapsalu lasteraamatukogu,
Uuemõisa raamatukogu ja Asukü-
la raamatukogu.

KOHTUME RAAMATUKOGUS!

Alates 1. detsembrist ei väljastata enam paberil abivahendi kaarti!

Sotsiaalkindlustusameti abiva-
hendite e-teenuse arendus on
jõudnud järgimisesse etappi
ning alates 1. detsembrist ei pea
kliendid enam abivahendi kaarti
taotlema ega kaasas kandma, sest
kogu info inimese abivahenditehin-
gute kohta liigub teenuseosutajate
ja ameti vahel elektrooniliselt. Oma
abivahendite ostu- ja üüritehingute
kohta saab inimene infot vaadata
ameti iseteenindusest.

Abivahendite e-teenus on osali-
selt kasutusel olnud juba oktoob-
rist ning seda arendatakse pidevalt
edasi. Sotsiaalkindlustusameti abi-
vahendite talituse juhi Tiia Orlovski
sõnul on kaks kuud olnud piisav
aeg veendumaks, et digitaalne süs-
teem toimib ja teenuseosutajad on
saanud harjuda uute tööprotsessi-
dega. „Täname kõiki oma teenuse-
pakkujaid ja kliente mõistva suhtu-
mise ja kannatlikkuse eest seoses
uuele süsteemile üleminekuga,” üt-
les ta.

„Päris paberivaba meie teenus

veel ei ole, sest endiselt peab klient
abivahendit ostma või rentima min-
nes kaasas kandma arsti või mõne
teise pädeva spetsialisti poolt väl-
ja antud tõendit, mis kinnitab tema
abivahendi vajadust.” rääkis Orlovski
ja lisas, et sotsiaalkindlustusamet
jätkab teenuse arendamisega ning
tulevikus on plaanis digitaalseks
muuta ka see tõend.

„Juhul, kui märkate, et meie ise-
teeninduses olevad varasemad teh-
ingud erinevad teie paberkaardil
määritud tehingutest, siis palume,
et annaksite meile sellest teada.
Saate meiega suhelda läbi isete-
ninduse. Vajadusel palume lisada
ka koopia või foto oma kaardil ole-
va info kohta,” kutsus Orlovski ini-
mesi üles ebatäpsuste korral ame-
tiga ühendust võtma.

Alates 26. novembrist isikliku
abivahendi kaarti enam posti teel
ei saadeta.

Sotsiaalkindlustusametil on
abivahendite valdkonnas 158 le-
pingupartnerit, kellel on üle Eesti

450 teeninduspunkti. Abivahen-
deid vajas eelmisel aastal 56 000
inimest ning eelmise aasta abiva-
hendite eelarve oli umbes 13 mil-
jonit eurot.

Sotsiaalkindlustusameti isete-
nindusse saab siseneda kodulehe
kaudu aadressil sotsiaalkindlustusamet.ee või otselingiga iseteenin-
dus.sotsiaalkindlustusamet.ee.
Keskkonda saab sisse logida ID-
kaardi, mobiil-ID või Smart-ID-ga.
Lisaks iseteenindusele saab ameti-
ga suhelda e-posti info@sotsiaalkindlustusamet.ee teel või helista-
des infotelefonile 612 1360.

Lisainfo:

Kaili Uusmaa, sotsiaalkindlustu-
sameti kommunikatsioonijuht, kai-
li.uusmaa@sotsiaalkindlustus-
amet.ee, 5087370

Tiia Orlovski, sotsiaalkindlustu-
sameti abivahendite talituse juht,
tiia.orlovski@sotsiaalkindlustus-
amet.ee, 505 7105

Haapsalu linn ootab ettepanekuid sotsiaal-, haridus-, kultuuri-, noorsootöö ja spordivaldkonnas tegijate tunnustamiseks

Tunnustamise eesmärk on
esile tõsta 2020. aastal ni-
metatud valdkondasid
edendanud inimesi ja organisat-
sioone, silmapaistvamaid ja olu-
lisemaid algatusi ning sportlikke
saavutusi, millel on oluline mõju
kohalikul, maakondlikul, üleriigi-
lisel või rahvusvahelisel tasandil.

Tunnustamiseks ootab lin- navalitsus kirjalikke põhjen- datud ettepanekuid nomi- nentidele 18. jaanuariks 2021. aastal:

- Haapsalu aasta lasteaia-
õpetaja, Haapsalu aasta
õpetaja, Haapsalu haridus-
elu edendaja;
- Haapsalu kultuuritegija,
Haapsalu kultuurielu
edendaja, Haapsalu sära-
vaim kultuurisündmus;

- Aasta noorsootöö tegija,
Haapsalu aasta noor, noor-
tesõbralik tegu/koostöö;
- Silmapaistvad sportlikud
tulemused;
- Aasta sotsiaaltöö tegija
ning sotsiaalvaldkonna
edendaja.

Tunnustuse pälvinud inime-
sed või organisatsioonid kuu-
lutab Haapsalu linn välja veeb-
ruaris.

Palume tutvuda vastava vald-
konna tunnustamise korraga lin-
na koduleheküljel.

Haapsalu Linnavalitsus ootab
vabas vormis ettepanekuid koos
kirjeldusega kandidaadi saavu-
tustest ning koos kandidaadi and-
metega (e-post või telefoninum-
ber) aadressil hiv@haapsaluv.ee
või Posti 34.

Haapsalu linn on läinud üle haridusteenuste haldamise süsteemile ARNO

Haapsalu linn on võtnud kasutusele haridusteenuste haldamise süsteemi ARNO. Hetkel kannavad laste andmeid süsteemi Haapsalu linna üldharidus- ja huvikoolid.

Arno on tarkvarasüsteem haridusteenuste haldamiseks, millele on turvaliselt tagatud juurdepääs haridusasutustel ja lastevanematel. Süsteem lihtsustab haridusasutuse tööd andmete haldamisel. Suureneb läbipaistvus lastevanematele.

Süsteemi eesmärk on koguda ja töödelda vajalikku teavet haridusteenuste (üldharidus, huviharidus ja huvitegevus) korraldamiseks Haapsalu linnas, menetleda haridusteenuste osutamisega seotud toetusi ja taotlusi ning pidada arvestust:

1) üldharidust omandavate õpilaste üle;

2) huviharidust omandavate õpilaste üle;

3) huvitegevuses osalevate õpilaste üle;

Süsteemi andmeid kasutatakse Haapsalu üldhariduse, huvihariduse ja huvitegevuse kättesaadavuse tagamiseks ning riiklikesse registritesse andmete esitamiseks.

Lapsevanema roll

ARNO süsteemis

Lapsevanem peab ID kaardiga

logima kõigepealt e- keskkonda Haapsalu linna haridusteenuste haldamise süsteemi ARNO. Siselogimisel kuvatakse lapsevanemale lapsega soetud andmed, mis tulevad rahvastikuregistrist ja Eesti Hariduse Infosüsteemist. Lapsevanemal on mugav vaadata oma lapsega seonduvat (haridusteenused) ühest kohast. Lapsevanem saab ARNOS esitada lapsega soetuid taotlusi (koolikoha taotlused 1 klass kuni 9 klass, üldhariduskoolide huviringide ja huvikoolide vastuvõtmise ja väljaarvamise taotlused). Samuti saab/ peab lapsevanem kinnitama lapsega soetud taotlused.

Arnos näeb lapsevanem, kas tema laps on saanud koha üldhariduskoolis, huvikoolis, kooli huviringis ning näeb kõiki võimalikke pakkumisi, mis on tehtud tema lapsele. Samuti saab ta e-maili olemasolu korral vastavaid teavitusi. See on väga oluline, et lapsevanem esitab süsteemi sisse logides võimalikult täpsed andmed.

Eeldatavasti saavad lapsevanemad taotlusi esitada ARNO-s alates uue aasta algusest.

Täpsem info tuleb Haapsalu linnavalitsuse kodulehele.

Lisainfo: Urve.Sarapik@haapsalulv.ee või 47 24 454

Sel aastal lõi Tõrakese maja Päikesejänku majaga kampa ning võtab ette kahe maja ühise heategevusliku projekti - Haapsalu Vanalinna Lasteaedade heategevuslik küünlajaht!

Kogume kokku küünalde ümbrised ning viime need ümber- töötlemiseks kogumispunkti. Saadud raha annetame abivajavatele loomadele. Teeme üheaegselt loodusele pai ning aitame ka nõrgemaid!

Küünalde ümbriseid kogume perioodil: 1.11.2020 - 31.01.2021
Too sinagi teeküünaldest alles jäänud topsid meile. Seeläbi hoiad keskkonna puhtamana ning aita abivajajaid.

Haapsalu Vanalinna Lasteaedade heategevuslik

KÜÜNLAJAHT

Teeme üheaegselt loodusele pai ning aitame ka nõrgemaid!

Too oma põlenud küünaldest alles jäänud alumiiniumist topsid meie kogumiskastidesse. Kogume need ühiselt kokku ning viime ümber- töötlemiseks kogumispunkti.

Kogumisperiood
1.11.2020 - 31.01.2021

Saadud raha annetame abivajavatele loomadele, sõltumata summa suurusest.

Väike meeldetuletus majaomanikele!

Inimeste tähelepanu on praegu suuresti suunatud koroonaviirusega seotud teemadele, kuid majaomanikud ei tohiks ära unustada ka torustike tervist.

Eesti Vee-ettevõtete Liit tuletab meelde, et enne suuremaid talvekülmasid tuleb üle vaadata hoonete torustike ja veesõlmede olukord ning tagada nende külma-kindlus!

Külmakahjude ennetamiseks tee nii:

Majas, mida igapäevaselt ei koe- ta ja vett ei kasutata, peata vee liikumine hoonesse (sulge maa- kraan või pump kaevus) ning tüh- jenda torustik, veeboiler, WC-poti loputuskast, kraanikausi äravool ja muud veesõlmed.

Kasutuses olevas majas vaata üle kogu veevõrk ja veendu, et külm ei pääseks ligi. Soojusta torustik, mis võib välistemperatuurist olla mõjutatud. Arvesta ka niiskusega, sest niiskus vähendab soojapidavust. Kaitse külma eest ka veearvesti. Arvesti töökindluse tagamiseks ei tohi seda ümbritsev temperatuur lan- geda alla kahe soojakraadi.

Kui tekib ikkagi olukord, et torustikus olev vesi hakkab külmu- ma, siis jäta veekraan nirisema. Vee liikumine torustikus takistab selle külmumist.

Kui tekib ikkagi olukord, et torustikus olev vesi hakkab külmu- ma, siis jäta veekraan nirisema. Vee liikumine torustikus takistab selle külmumist.

Veetorustiku külmumisel tee esmalt kindlaks koht, kust külm on torustikule ligi pääsenud, see- järel alusta selle koha soojenda- mist. Sobiv vahend selleks on näiteks soojapuhur, sest soojen- damine peab olema aeglane ja ohutu.

Kui torustiku külmumine on ulatuslikum, siis pöördu abi saa- miseks piirkonna vee-ettevõttes- se või torutöid teostavate ettevõ- tete poole.

Pille Aarma

EVEL tegevdirektor

Tel: +372 55 466 71

e-post: pille.aarma@evel.ee

Kuidas COVID-19 puhangu ajal stressiga toime tulla?

Kriisi ajal on loomulik, et olete kurb, segaduses, hirmunud või pahane. Abiks võib olla jutuaajamine inimestega, keda te usaldate. Võtke ühendust sõprade ja sugulastega.

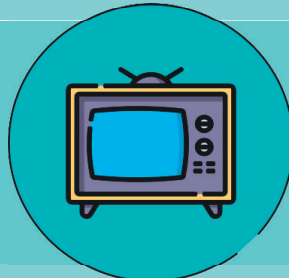
Kui peate jääma koju, hoolitsege oma tervise eest – sööge korralikult, magage, olge füüsiliselt aktiivne ja suhelge pereliikmetega ning e- posti ja telefoni teel sõprade ja sugulastega.

Ärge püüke oma tundeid maha suruda tubaka, alkoholi ega muude meelemürkide abil.

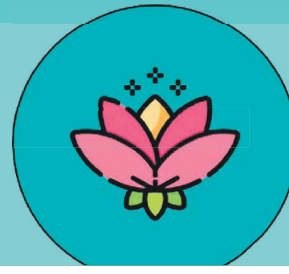
Kui tunnete, et olete emotsionaalselt ülekoormatud, rääkige tervishoiutöötaja või nõustajaga. Koostage kava, kuhu minna ja kuidas otsida abi füüsilise ja vaimse tervise probleemide korral, kui seda peaks vaja olema.

Tehke faktid selgeks. Koguge teavet, mis aitab teil õigesti hinnata riske, et saaksite võtta mõistlikud ettevaatusabinõud. Leidke usaldusväärne allikas, näiteks Maailma Tervise-organisatsiooni veebileht või riiklik Terviseamet.

Et mitte liialt muretseda või ärritada, vaadake ja kuulake vähem selliseid meediakajastusi, mis teie muret tekitavad.

Kasutage oskusi, mille abil olete minevikus ebameeldivate olukordadega toime tulnud, et haiguspuhangu raskuste ajal oma emotsioone ohjata.

Jäätmetega toimimine covid19 levikuperioodil

1) Jäätmetega toimimine avalikus ruumis viibijale

- Eelista võimalusel korduskasutatavat maski, mis on tihedalt ümber näo. Korduskasutatav mask on majanduslikult soodsam valik ning keskkonnale ohutum. Maski desinfitseerimiseks ja puhastamiseks jälgi tootja või Terviseameti juhiseid.
- Juhul, kui ei ole võimalik korduskasutatavat maski kasutada (viirusnakkuse põdemise korral), viska ühekordne mask segaolmejäätmete prügikasti, mis on pealt kaanega suletav, et see ei satuks edasi keskkonda. Kui prügikast ei ole pealt suletav, siis ole maski prügikasti viskamisega hoolas, et kasutatud mask sealt näiteks tuule kaabil välja ei lenduks.
- Prügikastist välja lenduv mask kujutab keskkonnale ohtu nagu kõik teised jäätmed. Selleks, et mask ei kujutaks ohtu lindudele ja loomadele, tõmba nõõrid maski küljest lahti.
- Ära viska maski loodusesse, mask ei lagune looduses ja muu hulgas see sisaldab mikroplasti, mis võib jõuda pinna- või põhjavette.
- Mitmed riigid on terviseohutuse tagamiseks soovitanud ühekordse maski enne äraviskamist sulgeda eraldi kilekotti, eriti avatud prügikasti korral, kui on võimalus, et mask satub sealt väliskeskkonda. Kui otsustad maski eelnevalt kilekotti panna, siis viska see segaolmejäätmete hulka.
- Ära viska kaitsemaski kanalisatsiooni, see põhjustab ummistuse!

2) Jäätmetega toimimine tootlustus- ja majutusasutustele ning ürituste korraldajatele

- Teavitage külastajaid, et korduskasutatav mask on keskkonnasõbralikum ning nad on teie juurde oodatud korduskasutatavat maski kandes.
- Ühekordne mask tuleb visata segaolmejäätmete prügikasti.
- Paigutage oma ruumidesse ja välialadele pealt kinnised prügikastid, et vältida maski sattumine ümbritsevasse keskkonda.
- Võtke kasutusele meetmed, et kaitsemaski ei visataks kanalisatsiooni, see põhjustab ummistuse! Lisage tualettruumidesse vastavad sildid.

3) Olmejäätmetega toimimine eriolukorras kodumajapidamises, kus on eneseisolatsioonis viibivad võimaliku nakkusohuga või COVID-19 viiruse haigestunud isikud:

- Ühekordselt kasutatavat näomaski saab kanda vaid mõne tunni ning seejärel tuleb see ära visata. Maski eemaldamisel tuleb vältida maski välise külje puudutamist ning visata see segaolmejäätmete prügikasti. Võimalusel vältida prügikasti katsumist.
- Ärge visake kaitsemaski ega muid jäätmeid kanalisatsiooni, see põhjustab ummistuse!
- Kasutatud salväratik või taskurätik ning ühekordselt kasutatavad kummikindad visata pärast kasutamist segaolmejäätmete prügikasti.
- Tühjad desinfitseerimisvahendite anumad on pakendid. Pakendeid, paberi- ja papijäätmeid ning muid jäätmeid tuleb endiselt koguda liigiti, kuid võimalusel oodata

nende üleandmisega kuni olete tervenunud.

- Avalikus ruumis visata kasutatud taskurätid, mask või kummikindad eelistatult pealt suletud prügikasti.
- Pärast aevastamist ja köhimist salvrätikusse, nuuskamist, maski eemaldamist jm on äärmiselt oluline pesta käsi sooja vee ja seebiga või desinfitseerida vastava vahendiga. Lisaks rõhutame, et samamoodi tuleb käituda pärast prügikasti katsumist.

4) Olmejäätmetega toimimine kodumajapidamises, kus ei ole eneseisolatsioonis viibivaid isikuid ega COVID-19 viirusesse nakatunud isikuid:

- Käituge tavapäraselt ning jätkake jäätmete liigiti kogumist ettenähtud viisil.
- Eelistage kodust lahkudes korduskasutatavat maski.
- Ühekordne mask tuleb visata segaolmejäätmete prügikasti. Selleks, et mask ei kujutaks ohtu elusloodusele, tõmba nõõrid maski küljest lahti.

- Tuletame meelde, et salvrätikud ei ole vanapaber ja ei kuulu vanapaberi konteinerisse. Tavaoludes võib salvrätid, sh ühekordselt kasutatavad taskurätid ja majapidamis-paberi visata biojäätmete hulka.

- Tühjad desinfitseerimisvahendite anumad on pakendid ning tuleb visata pakendikonteinerisse.
- Tuletame meelde, et ühekordselt kasutatavad kummikindad, mida kasutatakse näiteks kauplustes käimiseks vm, ei ole pakendid. Need tuleb visata segaolmejäätmete hulka.
- Äärmiselt oluline on pesta käsi sooja vee ja seebiga või desinfitseerida vastava vahendiga. Lisaks rõhutame, et samamoodi tuleb käituda pärast prügikasti katsumist.
- Kui kahtlustate, et olete nakatunud või haigestunud, järgige punktis 3 toodud juhiseid!

5) Jäätmetega toimimine haiglates, tervishoiukeskustes, kliinikutes jm, kus on võimalik kokkupuude COVID-19 viirusega:

- Kindad, maskid ja muud isiku-

kaitsevahendid arvestada nakkusohutlike jäätmete hulka ja toimida kooskõlas tervishoiuasutuses kehtestatud nõuetega.

- Eesti Jäätmekäitlejate Liit/EJKL Kompetentsikeskus avaldas 2019. aastal juhendi tervishoiuasutustes tekkivate jäätmete käitluse kohta, juhendis on käsitletud ka nakkusohutlike jäätmete käitlemist: <http://www.ejkl.ee/wp-content/uploads/2019/01/JUHENDMATERJAL-Tervishoiul-tekkivate-jtmete-kitlus..pdf>
- Ärge visake kaitsemaski kanalisatsiooni, see põhjustab ummistuse!

6) Jäätmetega toimimine asutustes ja ettevõtetes (ostukeskused, toidupoeid, koolid) COVID-19 viiruse leviku perioodil:

- Jätkake jäätmete liigiti kogumist ettenähtud viisil.
- Loo võimalus, et töötajad saaksid kasutada korduskasutatavaid maske või visiire, mis on keskkonnale ohutum ning pikemas perspektiivis majanduslikult soodsam valik.
- Paigutage oma ruumidesse ja välialadele sellised prügikastid, mis on pealt kinnised või väikeste avadega, et vältida maski sattumine ümbritsevasse keskkonda.
- Ühekordne mask tuleb visata segaolmejäätmete prügikasti. Selleks, et mask ei kujutaks ohtu elusloodusele, tõmba nõõrid maski kül-

jest lahti. Võimalusel markeerige prügikastid vastava infoga.

- Võtke kasutusele meetmed, et kaitsemaski ei visataks kanalisatsiooni, see põhjustab ummistuse! Lisage tualettruumidesse vastavad sildid.

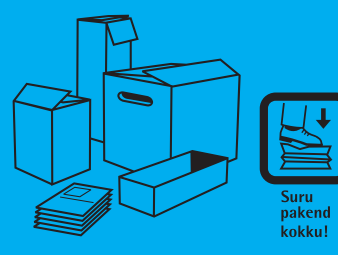
7) Jäätmetega toimimine jäätmejaamades ja kogumis-kohtades COVID-19 viiruse leviku perioodil:

- Isikutuvastus korraldada jäätmejaamas võimalikult kontaktivabalt ja distantsi hoides. ID-kaardi- ga tuvastada isik vaid juhul, kui on võimalik vältida kokkupuudet ID-kaardi üleandmisel (näiteks saab klient ise ID-kaardi lugejasse sisestada). Muul juhul võib tuvastada isiku näiteks küsides elaniku aadressi.
- Jäätmejaamas tuleks viiruse leviku perioodil vältida sularahamakseid ja võimaldada vaid kaardimakseid.
- Jäätmejaamas mitte katsuda ega käitsi töödelda vastu võetud jäätmeid, mis võivad olla nakkusohutlikud. Võimalusel oodata töötlemise- ga vähemalt 72 tundi, et nak- kusohtu välistada.
- Tagada läbi töökorralduse või ruumilahenduste piisav distants inimeste vahel, et vältida maksimaalselt isikutevahelist kokkupuudet jäätmejaamas viibides, näiteks järjekordades.
- Jäätmejaama külastajatele võimaldada käte desinfitseerimist.
- Jäätmejaamas kasutada regulaarselt desinfitseerimisvahendeid, et puhastada ID-kaardi lugeja, kaardimakseterminal ja muud sagedamini kasutatavad seadmed ja kontaktpinnad (uksenupud ja -lingid jm).
- Juhul, kui kohaliku omavalit- suse üksuse (KOV) territooriumil asuv jäätmejaam on suletud, tuleb KOVil jagada inimestele sellekohast infot. Elanikel võib kodus olles tek- kida soov kasutada vaba aega ma- japidamise korrastamiseks ning KOV peaks andma elanikele teavet, kas ja millal on võimalik jäätmejaama kasutada.
- Avatud jäätmejaamadel soovi- tame informeerida elanikke võima- lusel hoiduma jäätmejaama kasu- tamisest kuni viiruse levik on kont- rolli all, tagades seeläbi jäätmejaama töötajate ohutust.
- Tuletada meelde jäätmejaamas või jäätmete kogumispunktis töö- tajatele, et äärmiselt oluline on pes- ta käsi võimalikult tihti sooja vee ja seebiga või desinfitseerida vastava vahendiga.

8) Käitumine jäätmekäitlus-kohtades COVID-19 viiruse leviku perioodil:

- Jäätmete käitlemisel tuleb en- diselt järgida kõiki tavapäraseid õi- gusaktideid ja keskkonnaloast tule- nevaid nõudeid, sh ohutusnõudeid.
- Segaolmejäätmeid, mis sisalda- vad viirusohutlikke jäätmeid, enne põletamist või ladestamist käitsi mitte töödelda. Töötlemine peaks toimuma vaid automatiseeritult ehk nii, et inimesed ei puutu jäät- metega kokku.
- Enne jäätmekäitluskohta saa- bunud liigiti kogutud jäätmete kä- sitsi töötlemist tuleb võimalusel oo- data vähemalt 72 tundi, et välistada nakkusohtu.
- Sagedamini kasutatavad kon- taktpinnad nagu uksenupud ja -lin- gid, käsipuud, seadmed jm tuleb re- gulaarselt desinfitseerida.
- Võimaldada töötajatele võima- likult sagedast kätepesu sooja vee ja seebiga või desinfitseerimisva- hendeid.

PAKENDIJÄÄTMETE SORTEERIMISE JUHEND

SEGAPAKEND PIIMA- JA MAHLAKARTONG METALL- JA PLASTPAKEND Toidujäätmeid ja prügi mitte tuua!	KONTEINERISSE SOBIVAD: Plastist joogipudelid ja -kanistrid, kosmeetika- ja hooldustoodete pakendid, muud plastpakendid, kilekotid, pakkekile. Puitpakendid, tekstiilpakendid. Metallist konservipakendid (näiteks konservikarbid). Alumiiniumist joogipakendid. Toidu- ja joogi- pakendite metallkorgid ja -kaaned. Kartongist joogipakendid (nt mahla-, piima ja veinipakid).	KONTEINERISSE EI SOBI: Plastist tarbeesemed, hügieenisidemed ja mähkmed. Mänguasjad. Kummist tooted. Ohtlikku ainet sisaldavad pakendid. Röivad, jalanõud. Ehitusmaterjal. Põllumajandusplast. Ohtlike ainetega määratud pakendid (näiteks liimi-, värvi- ja lahusti- pakendid). Ohtliku aine märgisega tähistatud toodet sisaldavad pakendid. Määratud või toodet sisaldavad kartongpakendid.
KLAASPAKEND Toidujäätmeid ja prügi mitte tuua!	Värvilisest ja värvita klaasist pudelid ja purgid (nt karastusjookide, mahlade, siirupite, alkohoolsete jookide taara). Kosmeetika- ja hooldustoodete klaasipakend. NB! Klaasipakend kogutakse samasse konteinerisse koos segapakendiga juhul, kui segapakendi konteineri vahetus läheduses eraldi klaasipakendi konteinerit ei ole.	Akna- ja lehtklaas. Valguslambid ja elektripirnid. Eriotstarbeline ja peegelklaas. Keraamika ja portselan (näiteks toidunõud).
PAPP JA PABER Suru pakend kokku!	Pappkastid ja -karbid. Paberist pakendid (näiteks paberkotid, pakkepaber). Lamineerimata kartong, lainepapist pakend. NB! Paberpakend kogutakse samasse konteinerisse koos segapakendiga juhul, kui segapakendi konteineri läheduses ei ole paberpakendi konteinerit.	Ajalehed, ajakirjad, raamatud. Määratud või vettinud paber ja papp. Fooliumi või kilet sisaldav paber, papp, kartong (näiteks mahlapakid). Pehmepaber (näiteks tualettpaber). Mähkmed ja hügieenisidemed. Kile. Foolium. Kopeerpaber. Vahtplast. Ehitusel kasutatav paber ja papp.

PAKENDIKONTEINERISSE ON LUBATUD TUUA AINULT PAKEND, MIS EI SISALDA TOODET!
JÄÄTMETE ASETAMINE PAKENDIKONTEINERI KÕRVALE ON KEELATUD!
 PALUME SUUREMAHULISED PAKENDID (NÄITEKS PAPPKARVID JA -KASTID, MAHLAPAKID)
 ENNE KONTEINERISSE ASETAMIST KOKKU SURUDA.

Tervitused sotsiaalmajast

Haapsalu sotsiaalmajas on olnud keeruline aasta nagu meil kõigil. Kevadel pidime päevapealt peatama oma harjumuspärase tegevuse ja ümber kohanduma uutest ning esialgu hirmutavates oludes. Kartsime kahjustada oma kliente ja oma töötajaid. Ka nüüd, aasta lõpul, ei pääsenud me teenuste ajutistest ümberkorraldustest.

Meie teenused on suunatud peamiselt eakatele ja erivajadusega inimestele.

Neli aastat tagasi seadsime endale eesmärgiks olla 2020 aastaks tuntud ja usaldusväärne teenusepakkuja Haapsalu inimeste jaoks. Kuidas sellega täpselt on, jääb lugeja otsustada, aga nende nelja aastaga on meie põhiteenustel klientide hulk rohkem kui kahekordistunud ja seda mitte ainult Ridalaga liitumise arvelt. Oleme alustanud uusi teenuseid ja tegevusi nagu päevahoiuteenus, häirenuputeenus, tugigrupid, intervallhoiuteenus. Oleme laienenud maapiirkonda, pakku-

des päevahoiuteenust ka Panga külas.

Omavalitsused on saanud viimastel aastatel riigilt projektipõhiselt tuge sotsiaalteenuste arendamisel ja oleme seda korduvalt kasutanud, et tuua leevendust oma klientidele ja neid hooldavatele lähedastele. Kuna elanikkond vananeb – juurde tuleb hooldust vajavaid inimesi ja vähemaks jääb tööjõudu nende abistamiseks, siis kasvab vajadus leida innovaatilisi lahendusi sotsiaalvaldkonnas, mis toetaks turvalist vananemist ja säilitaks elukvaliteeti. Ka sellel oleme silma peal hoidnud ning näiteks eelmisest aastast alates oleme saanud toetada Haapsalu eakate häirenuputeenuse kasutamist.

Meie teenused ja tegevused:

- koduteenus sh häirenuputeenus;
- erihooletandeteenused;
- päevahoiuteenus;
- huviringid;
- isikliku abistaja teenus;

- tugisikuteenus;
- sotsiaaltransporditeenus;
- võlanõustamisteenus;
- tugigrupid: omastehooldatajatele, dementsusega inimeste lähedastele;

- turvakodu- ja varjupaigateenus;
- huviringid: keraamika, kunst, võimlemine sh nii naistele kui meestele, tantsimine, istumistants/toolitants, inglise keel, laulukoovid, käsitööring, ettelugemine nägemisraskusega inimestele, meeste-hommikud;
- toitlustamine: supikööök, sooja toidu kojuvedu, kohvik;
- dušši kasutamise võimalus, vererõhu mõõtmine.

Haapsalu linnavalitsus on hoidnud enamuse teenustest ja tegevustest tasuta.

Meie teenuste ja tegevuste ning muu töökorralduse kohta saab lähemat teavet meie kodu-

lehelt: <https://sotsiaalmaja.haapsalu.ee>

Tasub vaadata ka meie facebookilehele: [Haapsalu sotsiaalmaja](#)

Kui te ise, teie naaber või lähedane vajab abi, siis võtke ühendust ja arutame koos, milline teenus või tegevus oleks sobilik ja aitaks muret lahendada või vähemalt vähendada. Kui me ise ei saa aidata, siis oskame ehk oma kogemuste abil juhendada, kust saab vajalikku abi.

Meie kontaktid:

Tel: 473 5060, 5301 1424 (sekretär)
info@sotsmaja.ee

Koroonakriis on õpetanud meile palju ning muuhulgas seda, et elementaarseks ja normaalseks peetud tegevused ja elustiil võivad kiirelt kaduda. Edaspidi oskame ehk rohkem hinnata vabadust ja võimalusi, mis meile on antud ja ka väikeseid asju nagu tavapärast rutiinset töötegemist ja igapäevaste teenuste kasutamist. Sot-

siaalmajas unistame sellest, et korraldada taas pensionäridele ja nendega koos toredaid kontserte laulu ja tantsuga. Ootame, et tuleks rutem tagasi ajad, kus meie majas on jälle palju sagimist ja rõõmsaid külastajaid.

Jõulutervituseks luuletus meie sotsiaaltöötaja Küllike Valgult:

Päikse säras, küünla valgel
särab lootus meie palgel.
Kõik, mis kurb, see mööda läheb,
selgus, kargus süütab tähed.

Uus ja parem ootab ees,
jõulurahu hinge sees.
Hoida südames on hea -
küllap kohtume me peal!

Soovime Haapsalu inimestele rahulikku jõuluaega ja turvalist uut aastat!

Sotsiaalmaja pere poolt
tervitades

Serli Künarpuu
direktor

Püsime terved!

Mida peab teadma maskidest?

- Maski kandmine ei ole Eestis kohustuslik, ent teatud olukordades on see **enda ja teiste tervise kaitsmiseks soovitatav**.
- **Maski kandmine ei anna garantiid**, et viirus ühelt inimeselt teisele ei levi, küll aga vähendab see levimise tõenäosust. Seda eeskätt siis, kui maski kannab inimene, kes on viirusesse nakatunud, kuid kelle puhul haigus endast veel selgelt märku ei anna.
- **Suu ja nina katmine rahvarohketes siseruumides vähendab alati viiruste riski**.
- Ühe inimese vabadus maski mitte kanda ei vähenda teise inimese vabadust maski kanda ja vastupidi. **Igaühes, kes on valmis enda ja teiste kaitseks maski kandma, on põhjust suhtuda lugupidavalt**.
- Maski kandmine on lisakaitse. Peamine, mida viiruse leviku tõkestamiseks teha saame, on **püsida haiguse korral kodus, järgida hügieenireegleid ja vältida lähikontakti** võõraste inimestega.

Maski kandmine on tungivalt soovitatav, kui

- seltskondlikel üritustel (nii siseruumides kui ka väljas) kohtutakse inimestega, **kes on vanemad kui 65 aastat ja/või kel on kroonilisi tõbesid** (nt haiged kopsud, astma, suhkruhaigus, maksahaigus, neeruhaigus, haige süda) või muidu nõrk tervis.

Maski kandmine on soovitatav, kui

- liigutakse **avalikes rahvarohketes kohtades** (sh poed, apteegid, meditsiinasutused, ühistranspordijaamad ja terminalid);
- **kasutatakse ühistransporti** (sh rongid, bussid, trammid, trollid);
- kohtutakse **siseruumides rahvarohketel seltskondlikel üritustel** võõraste inimestega;
- külastatakse **haiglas või hooldekodus lähedasi**.
Kuna nõrga tervisega inimestele on viirused väga ohtlikud, võib haigla või hooldekodu teha sobiva kaitseastmega maski kandmise kohustuslikuks. Sel juhul tagavad nad ka maskide olemasolu kohapeal;
- ollakse ise **vanem kui 65 aastat ja/või põetakse kroonilisi tõbesid**.
Sel juhul tuleks piirduda pigem pere ja sõpradega suhtlemisega ning vältida nii siseruumides kui ka väljas selliseid eakaaslaste või krooniliste haigustega inimeste seltskondi, kus üksteist ei tunta.

Maski ei ole üldjuhul tarvis kanda

- **öues, kodus ega tavalises igapäevases suhtluses** ehk olukordades, kus meie ümber on inimesed, kellega me nii või teisiti iga päev kokku puutume;
- **alla 10-aastastel lastel**.

Vaata kõiki Vabariigi Valitsuse kehtestatud nõudeid ja soovitusi koroonaviiruse tõrjumiseks kriis.ee

HAAPSALU SOTSIAALMAJA

Palume pöörduda meie poole, kui on abi vaja igapäevasel toimetulekul ning püüame leida lahenduse.

Infotelefonid: 473 5060, 5301 1424

Peamised tegevused eriolukorras: koduteenused - toidu ja ravimite kojukanne.

Nõustamine ja hingehoid E-R kell 8.00-17.00 tel: 5855 7695

HAAPSALU NOORTEKESKUSED

Kui sinul või sinu sõbral on mure ole hea ja helista meile. Me leiame lahenduse!

Katrin Nuuter +3725 568 5698 Wiedemanni noortekeskus

Natalja Jampolskaja +372 552 0094 Kastani Noortekeskus

Jaanika Miller +372 5819 5117 Panga Noortekeskus

HAAPSALU HARIDUSE TUGIKESKUS

515 1367 e-post: tugiteenused@haapsalu.ee

ERIOLUKORRA AJAL TOIMUVAD NÕUSTAMISED TELEFONI TEEL

EELK perekeskus - <https://perekeskus.eu/> 5624 3639
Heling Grupp - 5981 8966, elingheling9@gmail.com
Läänemaa Naiste Tugikeskus - 5887 2750, 5400 5165
laanenaistetugi@gmail.com

LÄÄNEMAA KRIISIABI KESKUS

laanemaa.kriisiabikeskus@gmail.com

Läänemaa Kriisiabikeskuse kontaktid:

psühholoogiline nõustamine - 515 9572 - Ülle Karjane;
psühholoogiline nõustamine - 5560 2367 Heiki Sookruus;

esmatasandi psühholoogiline kriisiabi eesti keeles - 5671 4273 Aini Sarripik

esmatasandi psühholoogiline kriisiabi vene keeles - 552 0094 Natalja Jampolskaja

OHVRIABI

Ohvriabi kontaktid Läänemaal: 53402027; ulle.

karjane@sotsiaalkindlustusamet.ee

Juhul, kui inimene on langenud kuriteo ohvriks või kogenud füüsilist, psühholoogilist, seksuaalset või majanduslikku vägivalda; halba kohtlemist või hoolimatust – palume pöörduda Ohvriabisse.

Õöpäevaringselt töötab Ohvriabi kriisitelefoni 116006. Helistamine on tasuta ja teenus tagatud 24/7. Kui helistada ei saa, on võimalus pöörduda palunabi.ee kodulehele, kus ohver saab nõu ja abi küsida veebivestluse kaudu.